

Toerisme en Biodiversiteit

Een vakantie zonder natuur?

Natuur is een toeristentrekker. Rijkdom aan planten en dieren (biodiversiteit) is voor veel mensen reden voor een verre vakantie. Toerisme is wereldwijd één van de snelst groeiende economische sectoren: in 2020 maken naar verwachting meer dan 1,5 miljard mensen een internationale reis. Dit heeft diepgaande gevolgen voor natuur, vooral in ontwikkelingslanden. Denk bijvoorbeeld aan het verdwijnen van mangroven voor luxe resorts, waardoor bij tsunami's ernstige overstromingen zullen ontstaan.

Babyzeeschildpadden redden in Benin

Het dorpje Grand Popo ligt tussen Benins prachtige zandstranden en lagunes met mangrovebomen vol wildlife. De lokale organisatie Nature Tropical ontdekte echter dat sommige 'toeristen' hier jaagden op zeeschildpadden en hun eieren. Het gaat om vier bedreigde soorten waaronder de Lederschildpad, die wel 150 jaar kan worden.

Met steun van IUCN NL ontwikkelde Nature Tropical een programma om de kustbewoners bewust te maken van de noodzaak om de zeeschildpadden te redden. Lokale jongeren kregen een baan als eco-guards. Zij controleren de stranden op jagers, maar zijn ook gids. Bijzonder zijn de begeleide nachtwandelingen: toeristen zien de zeeschildpadenvrouwtjes hun eieren op het strand begraven. De eco-guards verzamelen de eieren en laten ze uitkomen op een veilige plek. Onnodig te zeggen dat het vrijlaten van de babyschildpadjes geen enkele toerist onberoerd laat.

Logeren bij de familie van Joselito

Lamit Bay is een koraal- en visrijke baai op de Filipijnen, waar natuurschoon en vissersinkomsten werden bedreigd door overbevissing en vismethoden met dynamiet en cyanide. Met steun van IUCN NL, heeft Network of Sustainable Livelihoods Catalyst deze destructieve vismethoden teruggedrongen. De lokale bevolking zelf heeft delen van de baai tot beschermd gebied verklaard. Met resultaat: het koraal herstelt, de vispopulatie groeit, zeeschildpadden komen terug en er zijn zelfs walvishaaien gezien. Nu richt een deel van de bevolking zich op een nieuwe sector: toerisme. Met steun van IUCN NL is marktonderzoek gedaan en bewoners hebben trainingen over ecotoerisme en marketing gevolgd. Lamit Bay wordt een bestemming voor ecotoerisme: island hoppen, snorkelen, Scuba-duiken, wandelen en overnachten bij de lokale bevolking. Dit alles met natuurbehoud, want zonder natuur geen toeristen.

door Steve Trott, Watamu Marine Association

door Stefanie Boomsma, IUCN NL

Schone stranden en kunst van teenslippers

Watamu Marine Park in Kenia is beroemd om zijn witte zandstranden en helderblauwe zee. De bevolking leeft van toeristen die op de biodiversiteit afkomen. Slecht afvalmanagement bracht dit in gevaar: een toename van plastic op de stranden verstoort het leven van dieren en het plezier van toeristen. De Watamu Marine Association en de Turtle Bay Beach Club kwamen met steun van IUCN NL in actie. Nu halen vrouwen en jongeren die eerder geen werk konden vinden, het plastic van de stranden. Hotels plaatsen vuilnisbakken en organiseren schoonmaakacties met gasten. Daarnaast zijn bewustwordingsprojecten uitgevoerd bij scholen en lokale gemeenschappen. Ingezameld plastic wordt verkocht aan kunstenaars, die van plastic teenslippers, tandenborstels en flessendoppen kleurrijke sculpturen en vliegengordijnen maken. Ook is apparatuur gekocht om het plastic te recyclen en te verkopen aan producenten van plastic producten.

Liever paraplu's verhuren dan illegale jacht

Aan de rand van het Kirirom Nationaal Park in Cambodja, ligt het negen dorpjes tellende Chambok. Er wonen 2500 mensen, 180 verschillende soorten vogels en 24 soorten zoogdieren. Chambok is een Community-based Ecotourism Site: het is beschermd gebied en de bevolking mag alleen duurzaam gebruik maken van de natuurlijke hulpbronnen. Dat is lastig als je arme bent en als illegaal gekapt hout en wilde dieren veel geld opbrengen. Maar ook kleinschalig ecotoerisme kan een inkomen bieden. Met steun van IUCN NL hielp Mlup Cambodja inwoners zich om te scholen. Families verkiezen nu toerisme boven illegale handel. Ze verkopen souvenirs en bieden toeristen onderdak. Lokale gidsen verzorgen excursies naar de spectaculaire waterval, er zijn fietsen en paraplu's te huur, en ook een ritje in een ossenkar behoort tot de mogelijkheden.

Toerisme kan natuur vernietigen, maar haar ook vooruithelpen. Entreegelden geven natuurgebieden economische waarde. Bovendien genereert toerisme inkomen en stimuleert het de lokale bevolking om de natuur te beschermen.

IUCN NL en Toerisme

IUCN NL ondersteunt organisaties in ontwikkelingslanden die toerisme gebruiken voor behoud van biodiversiteit in combinatie met armoedebestrijding. Trainingen en projecten maken bewoners bewust van de toeristische waarde van natuur. Daarnaast worden bewoners betrokken bij eco-toeristische activiteiten waardoor zij inkomen verwerven. In Nederland is IUCN NL een belangrijk platform voor natuur en toerisme en het bedrijfsleven.

Over IUCN en IUCN NL

IUCN - de International Union for Conservation of Nature - is 's werelds grootste en oudste unie van natuurorganisaties, overheidsinstellingen en wetenschappers.

IUCN NL

- zet zich in voor behoud van biodiversiteit en ecosystemen
- zet zich in voor een constructieve bijdrage van Nederland bij de mondiale natuur- en milieuvraagstukken
- streeft via lobby en projecten naar een kleinere ecologische voetafdruk van Nederland en betere wet- en regelgeving
- ondersteunt organisaties in ontwikkelingslanden die zich inzetten voor bescherming van hun natuurlijke omgeving in relatie tot armoedebestrijding
- verenigt de 34 Nederlandse IUCN-leden en vormt een brug tussen maatschappelijke organisaties, overheid, bedrijfsleven en wetenschap

Plantage Middenlaan 2K
1018 DD Amsterdam
Tel. + 31 (0) 20 626 17 32
Fax + 31 (0) 20 627 93 49
www.iucn.nl

Cover foto: Laurens Gomes (IUCN NL)

Foto middenblad: Stefanie Boomsma (IUCN NL)

